

„—når krigens slutter”

„— når krigen slutter.”

En „diskusjon på vers”
sommeren 1942.

En samtale
om et aktuelt og alvorlig problem
foranlediget av
oversetteren Tor Grandås' dedikasjon i boken
„Hannibal” av Mirko Jelusich, Kroatia.
Nasjonalforlaget 1941.

Vi snakket sammen som ved bordet
hjemme i Sogndal og sender dette slik:
Modum, Ski, Sogndal, Kr.sand, Kragerø
til problemet er „løst” og vi er lei det.

Svar:

Dedikasjonen:

Den hannibalske barne-ed om hat
vi lar som fedre ikke våre gutter
for evig tynges av når krigen slutter.
Beholder bare budet: Vær parat!
Når vern skal reises om vår frelse stat,
ei trenges valne sinn som smålig prutter
og feigt seg vekk bak edle fraser smutter:
Så lær din plikt som trofast norsk soldat!

Det lot jo nøden oss få se omsider:
At lov og rett er intet uten makt!
Så tross i håp om fred og bedre tider
vi lærte dyrt å ta oss klokt i akt.
Vel trenges felleshåp: Av hat vi lider.
Men først blant fri kan kjærlighet bli vakt!

Du lærte lite av den nød der er
i verden om oss og som krigen skaper.
For ei de slagne kun, vi alle taper
om der går verk i sårene vi ser!
„Hvis fred du vil, til krig lag våpen fler”,
slik lød det ord som du så villig aper;
men det er synd mot gutten og din Skaper.
Nå gjelder enes om et: Aldri mer!

Det har jo saga sagt oss utvetydig:
Hver nektes våpenbruk i egen sak.
Den samme lov må stater være lydig.
Makt bak den lov gir felles store tak.
Det lærer tiden (den er ikke spydig):
Skjønt uten våpen, hold dog ryggen rak!

Karl.

Til onkel Karl.

Et svar.

„Hver nektes våpenbruk i egen sak”
er som du sa en lov for individer;
men saga lærer oss fra svunne tider:
Den kan kun hevdes når det makt står bak.
For statene må det bli felles sak
at hver og en mot den som freden bryter,
sitt liv og blod for fred og frihet yter.
Slik trygges fredens store arbeidsdag.

Hvis ei vi danner verdenspolitiet
og sammen reiser mur mot vold og hat,
det mellomfolkelige anarkiet
vil blomstre som i en avmekting stat;
men i den makt som er til rettferd viet
er plass — og plikter — for en norsk soldat.

Per.

Til Karl og Per.

Et svar.

Det snakkes om makten og politiet,
men kan det gi oss den sanne frihet?
Det nytter lite med politi
hvis ikke vi innenfra frie kan bli.
Overlegne nok til å anerkjenne andre,
modige nok til det gode å handle.
Fri for alle de mindreverdighetskompleksen
som verden syntes besatt av idag,
fri fra alle ting som forhekser,
„livsrom, arier” og lignende slag.
„For først blant fri kan kjærlighet bli vakt”.
Jeg tror den fred som kanskje kan vinnes,
den må i vårt indre finnes,
hvert menneske i full harmoni med seg selv,
skal menneskeheten løses til frihet fra trell.

Mollen.

Til Karl, Per og Mollen.

Vi slettes ingen åre fikk,
derfor med diktet galt det gikk;
men det får bare være.
Når dedikasjon og svar blir lest;
vi synes at Karl viser målet best.
Men veien dit er temmelig lang
og må i etapper vinnnes.
Den første er kamp med oss selv
som Mollen oss sier.
Dog gamle Adam slår igjen
så slagene de svier.
Derfor vi ingen annen utvei ser
enn den du peker ut du Per

Skiboerne.

Som slutt paa dette rimeri
jeg har ei stort å si.
Maa derfor slutte med
et lite resume:

„Med verden Eder ikke like skikk”
saa lyder skriftens ord.
Ennvidere: „Dit sverd i bælgen stikk”
der taales ikke mord.
Det var det krav vi fikk
visst gjennem Karls replikk.
Det samme Mollen sier slik:
Naar sinnene saa langt er naadd,
de følger skriftens tekst,
og naar den spire, som er saadd
av Kristus, faar full vekst.
Da svinner tvang til vold og makt
da setter kjærligheten inn
og militæret blir kun vakt
til vern mot syke sinn.

Dog er det enno langt igjen
før Kristi aand faar alment naa.
Og før vi blir i sannhet fri
vil mangt et aar nok gaa.
Derfor vi slutter oss til Per,
det sier de paa Ski.
Vi maa beholde militær,
ei bare politi.

„For Edes haarde hjertets skyld”,
det sagdes dog engang.
Og likdan krigens sorte byld
enno ei skjæres kan.
Dog — at snart den modnes maa
vi skal arbeide paa.

Far.

Enig! Skiboerne.

Den ei sitt brød med tårer åt,
som ei de lange, kummerfulle nætter
på leiet kastet sig og gråt,
han kjenner eder ikke, himmelvætter.

Goethe.